

**Proef-
lessen**

Taal

Handleiding • Groep 8 • Blok 4

Picto's

Deze opdracht doe je als je tijd hebt.

Deze opdracht doe je alleen.

Deze opdracht doe je samen.

Deze opdracht doe je in een groepje.

Dit is een bewegingsopdracht.

Deze opdracht schrijf je op een blaadje.

Blok 4 Differentiatie

Cheeta-opdracht

De cheeta-opdracht is een extra opdracht aan het eind van elke les, in te zetten als tempodifferentiatie.

Herhalen en toepassen

Extra oefeningen voor Woordenschat en Taal verkennen.

Leerwerkschrift

Opdracht 1 De leerlingen kiezen welk homoniem in een zin past en schrijven zelf een zin met een andere betekenis.

Opdracht 2 De leerlingen zoeken stukjes van een uitdrukking bij elkaar en maken er om de beurt zinnen mee.

Opdracht 3 De leerlingen maken kaartjes met doelwoorden. Ze beelden de doelwoorden voor elkaar uit en raden welke het zijn.

Leerwerkschrift

Maat

Opdracht 1 De leerlingen kiezen samen de goede homoniemen in zinnen.

Opdracht 2 De leerlingen beelden gegeven uitdrukkingen uit en schrijven de betekenis op.

Opdracht 3 De leerlingen stellen gesloten vragen en komen erachter welk woord de spelleider in gedachten heeft.

Pluswerk

Woordenschat

De leerlingen oefenen doelwoorden door nieuwe woorden te maken bij omschrijvingen, zoeken lettergrepen bij elkaar die samen een doelwoord vormen, maken nieuwe woorden met stukjes van doelwoorden en maken woordslangen.

Taal verkennen

De leerlingen oefenen met homoniemen en homofonen door zinnen met homoniemen te maken, door homoniemen in een illustratie te zoeken, door zinnen met homofonen te schrijven en door woorden te categoriseren als homoniem of homofoon en dan de omschrijvingen te geven.

Woordenschat

De leerlingen oefenen doelwoorden door zinnen af te maken, door woorden op te zoeken in een puzzel en de betekenis erbij te schrijven, door het goede woord in te vullen of de goede betekenis te geven en door de betekenis te koppelen aan uitdrukkingen met het woord *wal* erin.

Taal verkennen

De leerlingen oefenen met actieve en passieve zinnen. Ze vullen zinnen aan met een passieve bijzin, herschrijven een verhaal met actieve zinnen, letten op de tijd als een actieve zin passief wordt en andersom.

Mijn pakket

Voor Woordenschat en Taal verkennen kunnen leerlingen extra oefenen. De leerling oefent op eigen niveau, afhankelijk van de resultaten. Zie de handleiding Leerlingsoftware in de cockpit onder 'jaaroverzicht'.

Spitswerk

Dit schrift is bedoeld voor de meerbegaafde leerling en benadert taal vanuit een ander perspectief. De uitdagende taken doen een beroep op hogere cognitieve vaardigheden van de leerling.

Woordenschat

Lesinhoud

20

Introductie

Je kunt bij deze les een instructiefilmpje inzetten.

- Vertel de leerlingen dat ze in deze les een monoloog gaan houden over een goed doel. Vraag of ze nog weten wat een monoloog is. Vraag de leerlingen vervolgens een aantal goede doelen te noemen en schrijf deze op.
- Ga naar het digibord en bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie

- Bespreek de doelwoorden van deze les met de leerlingen. Controleer of ze de betekenis van de weetwoorden kennen.
- Besteed aandacht aan figuurlijk taalgebruik: *je steentje bijdragen* betekent 'anderen ergens mee helpen'. Vroeger waren bakstenen erg duur. Mensen droegen toen letterlijk een steen bij aan de bouw van bijvoorbeeld een kerk.
- Gebruik het schema van een woordtrap op het digibord voor het oefenen van de woorden *inspiratie* en *afwachtend*. Voorbeeld:
 - *inspiratie* → idee → uitvoeren plan
 - *afwachtend* → voorzichtig vragen → dringend (iets vragen)

Opdracht 1 Bekijk samen de afbeelding.

Opdracht 2 Beantwoord samen de oriënterende vragen bij de afbeelding.

Opdracht 3 Start de verhaalanimatie *Goededoelenmissie* op het digibord. Stel na afloop controlevragen over het verhaal, zoals: 'Hoeveel geld wil de kunstenaar inzamelen?' (10.000 euro) 'Waarom gaat JWMW geen vuurwerk of oliebollen verkopen?' (Voor vuurwerk heb je een vergunning nodig, de oliebollenkraam wil geen concurrent.) 'Waarom hebben de kinderen in het ziekenhuis laptops nodig?' (om onderwijs op afstand te kunnen volgen)

- Verdeel de klas in groepen voor opdracht 5.

20

Verwerking

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 4 De leerlingen verzamelen informatie voor een monoloog en schrijven de monoloog vervolgens op.

Opdracht 5 De leerlingen houden hun monoloog.

Opdracht 6 De leerlingen schrijven over een actie die op school of door henzelf is gehouden voor een goed doel.

5

Reflectie

- Bespreek opdracht 5 met behulp van het digibord. Laat een leerling zijn monoloog voor de hele klas herhalen. Vraag de klas of ze zijn verhaal goed konden begrijpen. Benoem zowel pluspunten als eventuele verbeterpunten.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Laat Maat-leerlingen de doelwoorden alvast bekijken en opschrijven in hun leerwerkschrift bij Mijn pittige woorden.

Instructie

Taalsterk

Laat de leerlingen informatie opzoeken over de actie met het Glazen Huis van 3FM. (Bijvoorbeeld: Wat is het hoogste bedrag dat de actie heeft opgehaald? Voor welk goed doel was dat? Waar staat het Huis dit jaar? Welke dj heeft het vaakst in het Huis gezeten?)

Leerwerkschrift Maat

Leg de betekenis van de weetwoorden *de concurrent*, *de vergunning* en *het object* expliciet uit.

Opdracht 4

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

Laat deze leerlingen samenwerken met een taalsterke leerling. Deze kan de monoloog opschrijven.

Compactroute

Woorden en definities lezen, opdracht 2, 3 en 4.

Combinatiegroep

Startopdracht combinatiegroep

De leerlingen maken de startopdracht op het printblad. Ze schrijven een stukje over de hulpactie met het Glazen Huis van radiozender 3FM en bedenken zelf een hulpactie.

Afsluitopdracht combinatiegroep

De leerlingen maken de afsluitopdracht op het printblad. Ze bedenken de tekst die de directrice van het ziekenhuis uitspreekt om de inwoners te bedanken.

H7 Les 2

Spoken en luisteren

Woordenschat

Leerdoelen

Spoken en luisteren

- De leerling leert luisteren naar een verhaal.
- De leerling leert aantekeningen maken tijdens het luisteren.
- De leerling leert een verhaal samenvatten.

Woordenschat

- De leerling oefent de betekenis van de 20 woorden uit les 1.

Lesvoorbereiding

- Zet les 2 klaar op het digibord.
- *Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Hoofdstuk 7 Les 2

Spoken en luisteren

- Ik leer luisteren naar een verhaal.
- Ik leer aantekeningen maken tijdens het luisteren.
- Ik leer een verhaal samenvatten.

Woordenschat

- Ik oefen de betekenis van de 20 woorden uit les 1.

1 Je gaat straks naar een verhaal luisteren. Bekijk de vragen bij opdracht 2.

1 Hoe kun je het best naar het verhaal luisteren?

Meerdere antwoorden mogelijk.

2 Hoe kun je deze vragen het best beantwoorden tijdens het luisteren?

Met potlood in het schema, in kernwoorden.

2 Luister naar het verhaal en beantwoord de vragen.

1 Wat is de titel?

Goeddoelorganisatie.

2 Waarom begint JWMW een actie?

JWMW heeft gehoord van de Goeddoelorganisatie van Lars Lariekoek. Nu wil het ook geld ophalen voor een goed doel.

3 Hoe komt het idee voor het Glazen Huis tot stand?

Tijdens de brainstorm bij JWMW. Ierland komt met dit idee.

4 Hoe wordt een Glazen Huis geregeld?

Ramalya vraagt de bewoners van het huis met de grote serre of deze gebruikt mag worden.

5 Wat is het goede doel van de actie?

Tablets/laptops voor kinderen in het ziekenhuis, onderwijs op afstand.

6 Op welke manieren wordt er geld ingezameld?

JWMW inspireert anderen om geld op te halen, verkoopt artikelen van winkels.

7 Wat komt Ramalya in de studio doen?

Ze komt de tussenstand bekendmaken: 7000 euro.

3 Maak een samenvatting van het verhaal.

Gebruik de antwoorden die je bij 2 hebt gegeven.

Meerdere antwoorden mogelijk.

4 Welke uitdrukking past bij de zin?

Teken een lijn.

Job gaf tien euro en kreeg een toegangsbewijs voor het museum.

Toen de sportdag wegens slecht weer niet doorging, moest de directeur diep nadenken over een alternatief.

Toen Ionika hoorde dat haar broertje was geboren, werd ze gek van blijdschap.

Mijn moeder wil mij altijd helpen met mijn huiswerk.

Het feest was een succes, omdat iedereen meehielp.

Juf vertelt nog niet waar de musical dit jaar over zal gaan.

5 Welk woord past in de zin?

Kies uit: appelflap | serre | concurrent | dringend | diameter | boordeval | vergunning

Meneer de Vries heeft een restaurant met een grote serre en een terras aan het water. Dat hij een terras mag hebben, staat in de vergunning die hij van de gemeente heeft gekregen. Meneer de Vries serveert de grootste appelflap van het land en een appeltaart met een diameter van wel 50 centimeter.

Zoh grote appelflap en appeltaart heeft zijn concurrent niet! En wat dacht je van zijn heerlijke groentesoep, boordeval ui, wortel en prei? Ben je nog nooit in het restaurant geweest?

Dan moet je er dringend eens naartoe.

6 Welk woord betekent hetzelfde?

Teken een lijn.

goedkeurend

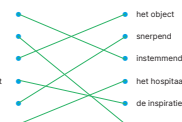
de middagvoorstelling

het voorwerp

de toestand waarin je goede ideeën krijgt

doordringend

het ziekenhuis

7 Schrijf een brief.

1 Vul een korte brief in aan een kind in het ziekenhuis van Amsterdam. Vertel in je brief ook over de inzamelingsactie voor de tablets en laptops.

Meerdere antwoorden mogelijk.

LEERWERKSCHRIFT blz. 8 – 9 – 10

Hoofdstuk 7 Les 2

Spoken en luisteren

- Ik leer luisteren naar een verhaal.
- Ik leer aantekeningen maken tijdens het luisteren.
- Ik leer een verhaal samenvatten.

Woordenschat

- Ik oefen de betekenis van de 20 woorden uit les 1.

1 Je gaat straks naar een verhaal luisteren. Bekijk de vragen bij opdracht 2.

1 Hoe kun je het best naar het verhaal luisteren?

☐ heel precies - Het is belangrijk dat ik alles begrijp en onthoud.

☒ globaal - Ik hoef niet alles te begrijpen. Ik moet vooral letten op de dingen die ik moet invullen.

2 Hoe kun je de antwoorden op de vragen het beste opschrijven tijdens het luisteren?

☒ met potlood in het schema, in kernwoorden

☐ met potlood in het schema, heel uitgebreid

☐ met vulpen in het schema, in kernwoorden

☐ met potlood in het schema, heel uitgebreid

2 Luister naar het verhaal en beantwoord de vragen.

1 Wat is de titel?

Goeddoelorganisatie.

2 Waarom begint JWMW een actie?

JWMW heeft gehoord van de Goeddoelorganisatie van Lars Lariekoek. Nu wil het ook geld ophalen voor een goed doel.

3 Wat is het goede doel van de actie?

Tablets/laptops voor kinderen in het ziekenhuis, onderwijs op afstand.

4 Op welke manieren wordt er geld ingezameld?

Lipika t-shirts, videobellen, voorstelling, verkochte artikelen van winkels.

5 Wat komt Ramalya in de studio doen?

Ze komt de tussenstand bekendmaken: 7000 euro.

3 Maak een samenvatting van het verhaal.

Doel het zo:

1 Vul de titel van het verhaal in.

2 Maak goede zinnen van de vragen en de antwoorden van opdracht 2.

Bijvoorbeeld: JWMW begint een actie, omdat ...

Meerdere antwoorden mogelijk.

4 Welke uitdrukking past bij de zin?

Teken een lijn.

De toegangsprijs van dat museum is vijf euro.

De sportdag ging vanwege slecht weer niet door. De directeur moest diep nadenken over een alternatief.

Ionika werd gek van blijdschap toen ze hoorde dat ze een broertje had gekregen.

Mijn moeder will mijn huiswerk altijd overhoren als dat nodig is.

Het buurtfeest was een groot succes. Dat kwam doordat iedereen er wel iets voor deed.

Juf vertelt nog niet waar de musical dit jaar over zal gaan.

5 Welk woord past in de zin?

Kies uit: concurrent | serre | boordeval | dringend | appelflap

1 Meneer de Vries heeft een restaurant met een grote serre.

2 Hij serveert de grootste appelflap van het land.

3 Zo'n grote appelflap heeft zijn concurrent niet!

4 Ook heeft hij heerlijke groentesoep, boordeval ui, wortel en prei.

5 Ben je er nog niet geweest? Dan moet je er dringend eens naartoe!

6 Welk woord betekent hetzelfde?

Teken een lijn.

goedkeurend

de toestand waarin je goede ideeën krijgt

doordringend

het ziekenhuis

wachtend tot er iets gebeurt

7 Maak zinnen met de woorden.

1 schrijver - inspiratie - boek

2 stam - boom - diameter

3 dringend - nieuwe - nodig

4 webwinkel - concurrent - stad

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 8 – 9 – 10

Proeflessen Pit

Lesinhoud

5

Introductie

- Herinner de leerlingen aan het verhaal van les 1. Vraag waar het verhaal over ging. Vraag welke woorden ze nog kennen.
- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie

- Vertel de leerlingen dat ze in deze les nog een keer gaan luisteren naar het verhaal van les 1. Tijdens het luisteren beantwoorden ze vragen. Met behulp van de antwoorden schrijven ze vervolgens een samenvatting van het verhaal.

Opdracht 1 Bereid de leerlingen voor op het luisteren naar het verhaal.

- Bekijk samen de opdrachten, lees ze voor en licht ze zo nodig toe.
- Laat het verhaal *Goededoelenmissie* op het digibord horen.

35

Verwerking

Opdracht 2 De leerlingen luisteren naar het verhaal en beantwoorden ondertussen de vragen.

Maat De leerlingen beantwoorden de voorbereidende vragen op het luisteren.

Opdracht 3 De leerlingen schrijven een samenvatting van het verhaal.

Maat De leerlingen luisteren naar het verhaal en beantwoorden ondertussen de vragen.

Opdracht 4 De leerlingen verbinden doelwoorden met zinnen waar ze bij horen.

Maat De leerlingen schrijven met extra aanwijzingen een samenvatting van het verhaal.

Opdracht 5 De leerlingen vullen gegeven doelwoorden in een tekst in.

Maat Vergelijkbaar met basis, met vetgedrukte woorden ter ondersteuning.

Opdracht 6 De leerlingen verbinden doelwoorden met gegeven synoniemen.

Maat Vergelijkbaar met Basis; de tekst opgedeeld in zinnen met minder doelwoorden.

Opdracht 7 De leerlingen schrijven een korte brief aan een kind in het ziekenhuis van Amerstad.

Maat Vergelijkbaar met Basis, met minder woorden.

Maat opdracht 8 De leerlingen maken zinnen met gegeven woorden.

5

Reflectie

- Bespreek opdracht 2 en 3 met behulp van het digibord. Vraag hoe het maken van aantekeningen tijdens het luisteren ging. Heeft het geholpen om vooraf de vragen al te bekijken? Laat tot slot enkele leerlingen hun samenvatting voorlezen.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Laat Maat-leerlingen de doelwoorden van les 1 nog een keer bekijken en eventueel opschrijven bij Mijn pittige woorden.

Opdracht 5

Dyslexie

De leerlingen kunnen samenwerken met een taalsterke leerling. Deze kan de zinnen voorlezen.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 3

De leerlingen bespreken eerst wat ze bij opdracht 2 hebben ingevuld. In overleg schrappen ze nog iets van de antwoorden of vullen ze juist aan. Vervolgens schrijven ze ieder individueel hun samenvatting. Daarna lezen ze elkaars samenvatting en geven elkaar eventueel tips ter verbetering.

Compactroute

Opdracht 1, 2, 3 en 5.

Lezen

Lesinhoud

20

Introductie

- Vraag de leerlingen of ze nog weten wat een fabel is.
- Ga naar het digibord en laat als aanvulling of samenvatting van het gesprekje over fabels de tekst op het digibord zien.
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie

Opdracht 1 Lees samen met de leerlingen de tekst *Goede raad*.

Opdracht 2 Bespreek de vragen over de tekst. Bespreek de doelwoorden van deze les.

- Doe de oefening(en) op het digibord. De leerlingen geven aan in welke van twee zinnen een doelwoord goed gebruikt is.
- Oefen de woorden *het juk* en *de trog* met behulp van een woordspin. In het midden komt het woord *de os*. Gebruik hiervoor het schema op het digibord. Vertel de leerlingen dat *het juk* ook figuurlijk gebruikt kan worden (in de betekenis van 'last' of 'moeilijke situatie').
- Bekijk samen de opdrachten, lees ze voor en licht ze zo nodig toe.

20

Verwerking

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 3 De leerlingen beantwoorden vragen over de tekst en over een aantal van de daarin voorkomende doelwoorden. Ze gebruiken woordleerstrategieën.

Opdracht 4 De leerlingen schrijven doelwoorden achter gegeven omschrijvingen.

Opdracht 5 De leerlingen bedenken op welk dier uit de fabel ze zelf het meest lijken en wat ze van de fabel kunnen leren.

Opdracht 6 De leerlingen verzinnen een andere afloop van de fabel.

5

Reflectie

- Bespreek opdracht 5 met behulp van het digibord. Wie herkent zich meer in de ezel? Wie in de os? Laat enkele leerlingen vertellen wat ze van de fabel kunnen leren.

Transfer Woordleerstrategieën

Leren woorden te leren

Vraag of de leerlingen de stappen gebruikt hebben bij onbekende woorden in de zaakvakken. En hebben ze de Pittige woorden aangevuld? Laat zo mogelijk een leerling een voorbeeld geven.

Transfer

Je woordenschat uitbreiden

Weten de leerlingen nog wat de tip was in les 3 over woordenschat uitbreiden?

Vraag waarom het belangrijk is om veel nieuwe woorden te leren. Inventariseer op het digibord wat genoemd wordt. Zorg ervoor dat het volgende aan de orde komt:

- is een voorwaarde om goed in taal te zijn;
- is nodig om schoolteksten en uitleg te begrijpen;
- daardoor kun je je beter uitdrukken, zowel mondeling als schriftelijk.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Laat Maat-leerlingen de tekst alvast een keer lezen en de doelwoorden opschrijven bij Mijn pittige woorden.

Opdracht 3

Taalsterk

Laat de leerlingen andere voorbeelden van fabels zoeken en lezen.

Dyslexie

Geef het printblad met de tekst *Goede raad* in aangepast lettertype.

Opdracht 5

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

Laat de leerlingen deze opdracht mondeling doen.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 4

Beide leerlingen lezen zelf eerst de vragen. Ze nemen denktijd om over de antwoorden na te denken. Leerling 1 leest de eerste vraag en leerling 2 geeft antwoord. Leerling 1 luistert en coacht indien nodig. Als ze het eens zijn, schrijven ze het antwoord op. Ze wisselen van rol voor de volgende vraag.

Compactroute

Woorden en definities lezen, opdracht 1, 3 en 4.

Combinatiegroep

Startopdracht combinatiegroep

De leerlingen schrijven een verhaal over kleuters die naar een voorstelling gaan. In het verhaal verwerken ze gegeven doelwoorden.

Afsluitopdracht combinatiegroep

De leerlingen vullen dierennamen in uitdrukkingen in.

H7 Les 4

Woordenschat

Lezen

Leerdoelen

Woordenschat

- De leerling oefent de betekenis van 10 nieuwe woorden en van de doelwoorden uit les 3.

Lezen

- De leerling leert een beeldverhaal herkennen en voorspellen waar het over gaat.
- De leerling leert vertellen wat hij van een beeldverhaal vindt en waarom.

Lesvoorbereiding

- Zet les 4 klaar op het digibord.
- Preteaching:* zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Schooltaalwoorden

- de aaneenschakeling
- de afstammeling
- de levenswijze
- onlangs
- ordenen
- samenhangen met
- tot en met
- uitgaan van
- van oorsprong
- verantwoordelijk (voor)

Hoofdstuk 7
Les 4

Woordenschat

- in het teken van de betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.

Lezen

- in het teken van de betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.

Nieuws: Vroeger en nu

Wie is een bekende familie hoort?

Samenhangend (voor)

Aankomen dat het weer is

Vroeger, voorheen

Korte tijd geleden

1. Bekijk de plaatjes van het beeldverhaal. Lees de tekst nog niet.

2. Beantwoord de vragen.

- Wat is het verhaal over? Het verhaal gaat over een familie die in een klein dorpje woont. Ze zijn allemaal heel liefdevol en hebben veel plezier in het leven.
- Waar gaat het verhaal over, denk je? Het gaat over de levenswijze van de familie.
- Waar zie je dat aan? Aan de manier waarop ze met elkaar omgaan en de manier waarop ze hun tijd besteden.

3. Lees het beeldverhaal.

4. Beantwoord de vragen.

- Begrijp je de tekst? Ja, ik begrijp de tekst.
- Wat is de tekst? De tekst gaat over de levenswijze van de familie.
- Wat is de tekst? De tekst gaat over de levenswijze van de familie.
- Wat is de tekst? De tekst gaat over de levenswijze van de familie.

5. Welk woord past bij de zin?

Kies uit: *afstammeling* | *aaneenschakeling* | *van oorsprong* | *levenwijze* | *afstammeling* | *aaneenschakeling* | *van oorsprong* | *levenwijze*

1. Dat de spreker nu van een goed ding, komt doordat ze goed geïnteresseerd heeft. *aaneenschakeling*
2. Ik organiseer het zelf en het is mijn taak dat het goed verloopt. *aaneenschakeling*
3. Die mensen rijden nog met paard en wagen en gebruiken geen elektriciteit. *afstammeling*
4. Ik denk dat het dringende is, dus ik neem geen risico's meer. *afstammeling*
5. Die bekende kinderboekenschrijver was ook een familie. *afstammeling*
6. Die ramp is ontstaan door een hele reeks fouten. *aaneenschakeling*
7. In de bibliotheek zijn alle boeken gerangschikt op achternaam van de schrijver. *afstammeling*

6. Beantwoord de vragen.

Kijk naar het vetgedrukte woord.

1. Ben jij *ontlang* nog bij de tandarts geweest? *Moeder antwoord mogelijk*
2. Heb jij wel eens iets moeten *doorbreken*? *Moeder antwoord mogelijk*
3. Welke groepen gaan op jufschied op school? Groep *tot en met*
4. Veel vroeger gaat een *beide* van *Moeder antwoord mogelijk*
5. Welk eten krijg jij vaak *voorgeschikt*? *Moeder antwoord mogelijk*

7. Wat weet jij over je voorouders?

Wat is de naam? Beantwoord dan zelf van wie je wilt weten afstammen.

Moeder antwoord mogelijk

8. Ben jij al in beweging geweest?

Wat heb je gedaan?

Moeder antwoord mogelijk

LEERWERKSCHRIFT blz. 15 – 16 – 17 – 18

Hoofdstuk 7
Les 4

Woordenschat

- in het teken van de betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.

Lezen

- in het teken van de betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.

Nieuws: Vroeger en nu

Wie is een bekende familie hoort?

Samenhangend (voor)

Aankomen dat het weer is

Vroeger, voorheen

Korte tijd geleden

1. Bekijk de afbeeldingen van het beeldverhaal. Lees de tekst nog niet.

2. Maak de zinnen af.

1. De betekenis van een beeldverhaal zijn *afstammeling* en *aaneenschakeling*. *afstammeling* en *aaneenschakeling* zijn *afstammeling* en *aaneenschakeling*.
2. Ik denk dat dit beeldverhaal gaat over *afstammeling* en *aaneenschakeling*.
3. Dat zie ik aan *afstammeling* en *aaneenschakeling*.

3. Lees het beeldverhaal.

4. Beantwoord de vragen.

- Begrijp je de tekst? Ja, ik begrijp de tekst.
- Wat is de tekst? De tekst gaat over de levenswijze van de familie.
- Wat is de tekst? De tekst gaat over de levenswijze van de familie.
- Wat is de tekst? De tekst gaat over de levenswijze van de familie.

5. Welk woord past bij de zin?

Kies uit: *afstammeling* | *aaneenschakeling* | *van oorsprong* | *levenwijze* | *afstammeling* | *aaneenschakeling* | *van oorsprong* | *levenwijze*

1. Mijn goede humeur *afstammeling* het mode weer van vandaag. *afstammeling*
2. Ik denk dat *afstammeling* het opruimen van zijn eigen rommel. *afstammeling*
3. De *afstammeling* van Indiërs is traditioneel. *afstammeling*
4. Je kunt ervan *afstammeling* dat het vandaag dringende is. *afstammeling*
5. Die bekende zanger is *afstammeling* glazenwasser. *afstammeling*
6. Die schattige man is een *afstammeling* van een heel arme familie. *afstammeling*
7. Die ramp ontstond door een *afstammeling* van fouten. *afstammeling*
8. In de bibliotheek zijn alle boeken netjes *afstammeling*. *afstammeling*

6. Beantwoord de vragen.

Kijk naar het vetgedrukte woord.

1. Ben jij *ontlang* nog bij de tandarts geweest? *Moeder antwoord mogelijk*
2. Heb jij wel eens iets moeten *doorbreken*? *Moeder antwoord mogelijk*
3. Welke groepen gaan op jufschied op school? Groep *tot en met*
4. Veel vroeger gaat een *beide* van *Moeder antwoord mogelijk*
5. Welk eten krijg jij vaak *voorgeschikt*? *Moeder antwoord mogelijk*

7. Van wie zou jij familie willen zijn?

1. Van een bekende zanger? Van een acteur? Van een president?
2. Van het antwoord in. Vul ook in waarom.

Moeder antwoord mogelijk

8. Ben jij al in beweging geweest?

Wat heb je gedaan?

Moeder antwoord mogelijk

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 15 – 16 – 17 – 18

Lesinhoud

5

Introductie

- Vertel de leerlingen dat ze in deze les een beeldverhaal gaan lezen. Vraag of ze een ander woord voor beeldverhaal kennen (strip). Ga vervolgens na of de leerlingen weten wat een archief is (een bewaarplaats voor papieren en documenten).
- Ga naar het digibord en bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie

- Lees met de leerlingen het beeldverhaal en de tien schooltaalwoorden.
- Controleer of de woorden, die niet worden uitgelegd, bekend zijn bij de leerlingen.
- Bekijk samen de opdrachten, lees ze voor en licht ze zo nodig toe.

35

Verwerking

Opdracht 1 De leerlingen bekijken de afbeeldingen van het beeldverhaal.

Opdracht 2 De leerlingen benoemen de kenmerken van een beeldverhaal en ze voorspellen waar het verhaal over gaat.

Maat Vergelijkbaar met Basis, met gegeven zinnen die worden afgemaakt.

Opdracht 3 De leerlingen lezen het beeldverhaal.

Opdracht 4 De leerlingen beantwoorden evaluerende vragen over de tekst.

Maat Vergelijkbaar met Basis, met een vraag minder.

Opdracht 5 De leerlingen schrijven passende doelwoorden achter de contextzinnen.

Maat Vergelijkbaar met Basis; de doelwoorden worden in vereenvoudigde zinnen geschreven.

Opdracht 6 De leerlingen beantwoorden vragen waarin een doelwoord is verwerkt.

Opdracht 7 De leerlingen schrijven op wat ze over hun voorouders weten óf ze bedenken van wie ze wel zouden willen afstammen.

Maat De leerlingen schrijven op van wie ze familie zouden willen zijn en waarom.

5

Reflectie

- Bespreek opdracht 4 met behulp van het digibord. Wat vonden de leerlingen van de tekst? Was alles duidelijk? Klopt de tekst met hun voorspellingen?
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Laat Maat-leerlingen de tekst alvast een keer lezen en de doelwoorden opschrijven bij Mijn pittige woorden.

Instructie

Taalsterk

Laat de leerlingen zelf een kort beeldverhaal maken. Ze mogen kiezen of ze de plaatjes ook zelf tekenen of alleen omschrijven.

Opdracht 4

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

Laat de leerlingen deze opdracht mondeling doen.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 5

De leerlingen lezen ieder een keer hardop de woorden van *Kies uit*. Leerling 1 leest de eerste zin. Leerling 2 zegt het antwoord. Leerling 1 controleert. Dan wisselen ze van rol tot alle zinnen besproken zijn. Ieder maakt dan individueel de opdracht. Ze ruilen van leerwerkschrift en kijken elkaars werk na.

Compactroute

Opdracht 1, 2 en 4.

Bewegend leren

Bied de leerlingen een bewegingsactiviteit aan. Deze activiteiten staan in de cockpit.

Leerdoelen

Dit kan ik nog

- De leerling herhaalt woorden uit blok 2.

Dit kan ik al

- De leerling herhaalt woorden uit les 1, 3 en 4.

Lesvoorbereiding

- Print voor iedere leerling het scoreblad Woordenschat of gebruik het groeischrift.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- groeischrift of scoreblad Woordenschat

Ontwerp en onderzoekend leren

Werk je met de projectmap, dan kun je deze les vervangen door stap 1 van project 4.

Hoofdstuk 7 Les 5

Woordenschat

Dit kan ik nog

Ik herhaal woorden uit blok 2.

Dit kan ik nu

Ik herhaal woorden uit les 1, 3 en 4.

Dit kan ik nog

1 Welke woorden passen in het nieuwsbericht?

Let op: je houdt twee antwoorden over.

Kies uit: billboard | puppy | lasagne | boiler | cycloot | logboek | iagedrukgebied

Terwijl een cycloot over het land raasde, zat een 57-jarige man rustig zijn lasagne te eten. Hij had wel op een billboard langs de kant van de weg gelezen dat er slecht weer aankwam. Ook had hij op het nieuws gezien dat er een iagedrukgebied boven de VS lag. De man gaf toe dat hij wel zijn puppy hoorde janken. Maar van rondvliegende bomen en brokstukken had hij niets gemerkt.

2 Welke omschrijving past bij het vetgedrukte woord?

Teken een lijn.

Let op: je houdt twee antwoorden over.

Ik kijk elke avond naar het **nieuwsbulletin** op tv.
 Na de overstroming was er duidelijk een **ontwrichting** van het sociale leven.
 Er komt een gebied met een hoge **luchtdruk** aan.
 Ilse heeft last van een **minderwaardigheidscomplex**.
 Het **sentiment** lag er duimendik op bij deze film.

de druk van de lucht op aarde
 de hoogte van het water
 jezelf niet goed genoeg vinden
 de uitzending over het nieuws
 abnormaal
 de ernstige verstoring
 het gevoel

19

3 Hoe kun je het ook zeggen?

Kijk naar het vetgedrukte woord.

Teken een lijn.

Let op: je houdt twee antwoorden over.

Bas gaat mee vissen, **evenals** Harry.

Mijn vader maakt het huis **grondig** schoon.

Esmee wachtte **tevergeefs** op haar vriendin.

Ik ga **evenmin** als jij naar het feestje.

De mensen kwamen van **heinde en verre** naar het festival.

voor niks
 ook niet
 het gevolg
 net als
 overal vandaan
 wisselen
 heel goed

Dit kan ik nu

1 Welk woord past in de zin?

Let op: je houdt twee antwoorden over.

Kies uit: zaaigraan | pool | diameter | hospitaal | serre | juk | trog

- Die pool heeft een omtrek van ongeveer 100 meter en alle koeien drinken eruit.
- Het varken heeft zijn trof binnen vijf minuten leeg.
- In een serre zit je binnen, maar toch ook een beetje buiten.
- Die boom heeft een diameter van wel honderd centimeter!
- Toen de baby niet kwam, moest de buurvrouw met spoed naar het hospitaal.

20

2 Lees de tekst. Welk woord past in de zin?

Let op: je houdt twee antwoorden over.

Kies uit: instemmend | in extase | ging ten koste van | levenslust | afwachting | naar binnen gewerkt | in spanning gehouden

- Het publiek werd lang in spanning gehouden. Zou Jason White nog wel komen?
- Toen hun idool eindelijk het podium opkwam, waren de meiden in extase.
- De zanger straalde een enorme levenslust uit. 'Iedereen blij!'
- Jaf! glide het publiek instemmend. Na afloop was iedereen schor.
- Al dat schreeuwen ging ten koste van hun stem.

3 Welk woord past in de zin?

Teken een lijn.

Let op: je houdt twee antwoorden over.

Op dat kruispunt is laatst een ongeluk gebeurd.

De kou van vandaag heeft te maken met een hogedrukgebied boven Rusland.

Ik neem aan dat het morgen minder koud is.

Iedereen moet er zelf voor zorgen dat hij zijn spullen bij zich heeft.

Die schaatser behaalt de ene overwinning na de andere.

uitgaan van
 verantwoordelijk voor
 de afstemming
 onlangs
 van oorsprong
 samenhangen met
 de aanschaafdeling

21

Lesinhoud

5

Introductie

- Herinner de leerlingen aan het verhaal en de teksten van dit hoofdstuk.
- Doe de oefening(en) op het digibord. De leerlingen kiezen het woord dat in de zin past.
- De leerlingen gaan een test maken. Vertel dit met behulp van een aantal doelwoorden, bijvoorbeeld: 'Ik *ga ervan uit* dat jullie al heel wat woorden uit het hoofdstuk kennen. Doe je best. Als jullie de toets goed maken, ben ik straks helemaal *in extase* ...'
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie

- Bespreek hoe de opdrachten gemaakt worden, maar ga niet in op de inhoud. De leerlingen maken zelfstandig de test. Benadruk dat de leerlingen bij sommige opdracht twee antwoorden overhouden.

35

Verwerking

Dit kan ik nog

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 1 De leerlingen vullen de passende doelwoorden in een nieuwsbericht in.

Opdracht 2 De leerlingen verbinden de goede omschrijving met zinnen met een vetgedrukt woord.

Opdracht 3 De leerlingen verbinden de passende betekenis met de zin met een vetgedrukt woord.

Dit kan ik al

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 1 De leerlingen schrijven het goede doelwoord in een contextzin.

Opdracht 2 De leerlingen schrijven doelwoorden in een tekst.

Opdracht 3 De leerlingen verbinden passende doelwoorden met gegeven zinnen.

5

Reflectie

- Bespreek de opdrachten met behulp van het digibord. Laat de leerlingen de resultaten invullen in het groeischrift of op het scoreblad Woordenschat. Laat ze de grafiek bijwerken, zodat ze hun vorderingen kunnen zien.

Extra instructie / differentiatie

Woordenschat Pitstop

Dyslexie

Geef dyslectische leerlingen meer tijd.

Eventueel kunnen ze de test in een aparte ruimte maken.

Compactroute

Alle opdrachten.

H7 Les 6

Taal verkennen

Leerdoel

Taal verkennen

- De leerling leert wat homoniemen en homofonen zijn.

Lesvoorbereiding

- Zet les 6 klaar op het digibord.
- Combinatiegroep: print de start- en afsluitopdracht bij deze les.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- combinatiegroep: printblad Start- en afsluitopdracht

Hoofdstuk 7 Les 6

Taal verkennen

Ik kan homoniemen en homofonen herkennen en gebruiken.

Homoniemen en homofonen

Homoniemen zijn woorden die je hetzelfde schrijft en die hetzelfde klinken. Maar de betekenis is anders.

- bank (d.v. v(m); meervoud: banken)
- zitmeubel voor meer dan één persoon
- verkoopstelt: toonbank
- werkdag: draaibank
- (scheepvaart) door de natuur gevormde ondiepte
- instelling waar je geld tegen rente kunt uitzetten, die kredieten verleent, valutahandel bedrijft enz.

Ik eet mijn avondeten van dit bord.

Dit bord hangt in onze klas.

Tip

Maak je een tekst in Word? Dan kun je de spellingscontrole aanzetten. Je ziet een rood kringletje onder fout gespelde woorden. Maar let op: fouten in homofonen en in werkwoordspelling worden niet herkend! Word vindt dus de volgende zin helemaal goed. We liden de campagne voor het goede doel en dat betekend veel verantwoordelijkheid.

Homofonen zijn woorden die hetzelfde klinken. Je schrijft ze anders.

Deze homofonen hebben niet dezelfde betekenis:

Wij fietsen naar opa. Na de val ligt Joost veel pijn.

De koeien grazen in de weil. De directeur leidt de vergadering.

Werkwoorden die met be, ge, ver, her en ont beginnen, hebben homofonen.

Ze klinken als persoonsvorm en voltooide deelwoord hetzelfde, maar je schrijft ze verschillend.

De betekenis is natuurlijk wel hetzelfde:

betekent (pv) – betekend (volt diw)
gebeurt (pv) – gebeurd (volt diw)
vertelt (pv) – verteld (volt diw)
herstelt (pv) – hersteld (volt diw)
ontdooit (pv) – ontdooid (volt diw)

1 Bekijk het uitlegblokje.

2 Lees de homoniemen en homofonen.

1 Ken jij de twee betekenissen? Vul ze in.

homoniemen	betekenis 1	betekenis 2	homofonen	betekenis 1	betekenis 2
maal	keer	maaltijd	hard / hart	hard niet	hart: orgaan
				zach	
vorst	koning	vroeslout	mail / meel	maik	meel
				slektrom	gemalen
				sche post	graan
bal	speedboard	foest	pond / pont	pond halve	pont
				klo	veerboot

2 Bedenk nog een derde betekenis voor 'maal'. Denk aan het werkwoord malen.

(van het ww malen = fijnmaken): maak...fijn

3 Maak drie zinnen met maal. Zorg dat in elke zin het homoniem een andere betekenis heeft.

Meerdere antwoorden mogelijk

3 Welke homofoon hoort in de zin?

Kies uit: lag / lach | bevind / bevindt | ts / eis | vermoed / vermoedt | stel / stij | reizen / rijden

1 a Ik eis dat je je huiswerk afmaakt voor je naar buiten gaat.

b In de zomer eten we best vaak ts.

2 a Het deeg voor de broodjes moet een tijdje rijzen.

b Mijn opa en oma reizen de hele wereld rond.

3 a Tess heeft bijna altijd een lach op haar gezicht.

b De poes lag languit op de vensterbank.

- Lian heeft heel stel haar.
- Lara ziet er altijd heel apart uit; ze heeft haar eigen stijl.
- Ik vermoed dat die man de inbreker is.
- Mijn broertje vermoedt dat een ander personage de inbreker is.
- Hij bevindt zich op de vierde verdieping.
- Ik bevind me op de zesde.

4 Welke betekenis heeft het vetgedrukte homoniem in de zin? Vul een korte omschrijving in.

- In de boom zaten twee kauwen. vogels
Je moet je eten goed kauwen. fijnmaken met je kiezen
- Ik hoor de bet de school begint. apparaatje met geluid, meestal bij de voordeur
Mijn zus blaast een bel met haar kauwgum. bol met gas of lucht gevuld
- De draad moet door het oog van de naald. kleine opening in een voorwerp
Er zit een vultje in mijn oog. orgaan waarmee je ziet
- De orchidee is een tropische bloem. plant uit een hoop van een plant of boom groeit
Om deze taart te maken, heb je bloem nodig. fijn meel
- Op de bouwplaats staat een hoge kraan. machine om zware dingen mee op te tillen
Ik drink water uit de kraan. voorwerp waar water uit stroomt

5 Welke betekenis heeft het homoniem ook? Maak de zinnen af.

- Een noot kun je eten, maar het is ook een teken in het musiekschrift
- Vlot is een ander woord voor snel, maar het is ook een voorwerp gemaakt van aan elkaar gebonden planken dat op het water kan drijven
- Meer is de vergrotende trap van veel, maar het is ook een grote waterplas
- Een kop is het hoofd van een dier, maar ook een een voorwerp om uit te drinken
- Was is de verleden tijd van zijn, maar ook kleding die gewassen moet worden of gewassen is of een vette stof

Lesinhoud

20

Introductie

Je kunt bij deze les een instructiefilmpje inzetten.

- Vraag de leerlingen of ze de volgende mop kennen: *Zegt de ene oen tegen de andere: 'Lekker windje hè?' Zegt de andere oen: 'Zal ik er nog eentje laten?'* Vraag vervolgens wat de grap hiervan is. (De oenen begrijpen elkaar verkeerd, omdat het woord *windje* twee betekenissen heeft.) Vertel vervolgens dat zo'n woord een homoniem heet. Daarnaast zijn er ook homofonen: die klinken hetzelfde, maar je schrijft ze anders. Ook hiervan kun je een voorbeeld geven met het woord *wind*: 'Dankzij de harde *wind* wint de Nederlandse ploeg.'
- Ga naar het digibord en bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Doe de oefening(en). De leerlingen gaan na welk woord in de zin ook nog iets anders kan betekenen (homoniemen). Vervolgens kun je laten zien dat veel homofonen vallen in de categorie ei/ij, au/ou of d/t. Geef voorbeelden: *eis/ijs, wei/wij, steil/stijl; pond/pont, rad/rat, houd/hout; nauw/nou, rauw/rouw, mauwen/mouwen*. Laat de leerlingen aangeven waar deze voorbeelden opgeschreven worden.

Opdracht 1 Lees samen het uitlegblok over homoniemen en homofonen.

Opdracht 2 Vul samen met de leerlingen het schema in en maak de vragen.

- Bekijk samen de opdrachten, lees ze voor en licht ze zo nodig toe.

20

Verwerking

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 3 De leerlingen schrijven de juiste homofonen in twee verschillende zinnen.

Opdracht 4 De leerlingen schrijven op welke betekenis een vetgedrukt homoniem in een zin heeft.

Opdracht 5 De leerlingen lezen de betekenis van het vetgedrukte homoniem en maken de zin af met gebruik van de andere betekenis.

5

Reflectie

- Bespreek opdracht 3 en 5 met behulp van het digibord. Leerlingen die opdracht 5 niet gemaakt hebben, kunnen dat nu alsnog mondeling doen.

Extra instructie / differentiatie

Instructie

Taalsterk

Laat de leerlingen nog meer voorbeelden van homoniemen en homofonen bedenken en/of opzoeken (eventueel ook uit het Engels).

NT2

Laat de leerlingen voorbeelden van homoniemen en homofonen uit hun moedertaal noemen.

Opdracht 4

Dyslexie

Laat de leerlingen samenwerken met een taalsterke leerling. Deze kan de zinnen en de verschillende betekenissen van de homoniemen voorlezen.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 3

Eerst lezen de leerlingen voor zichzelf de woorden bij *Kies uit*. Daarna dekken ze deze woorden af. Leerling 1 leest de a- en b-zin voor, leerling 2 zegt het goede homoniem of de goede homofoon. Pas als ze het beiden eens zijn, schrijven ze het antwoord op en wisselen ze van rol voor de volgende a- en b-zin.

Woorden leren te leren

Lees de tip in het uitlegblok voor en bespreek deze kort. Vraag welke woorden fout gespeld zijn in de voorbeeldzin (*Wei, lijden* en *betekend*) en laat deze verbeteren. Zijn het alle drie homofonen? (ja)

Compactroute

Lezen theorie, opdracht 2 en 3.

Combinatiegroep

Startopdracht combinatiegroep

De leerlingen gaan van een aantal gegeven woorden na of het homoniemen zijn.

Afsluitopdracht combinatiegroep

De leerlingen zoeken in een versje naar homoniemen en schrijven de betekenis ervan op.

H7 Les 7

Taal verkennen

Leerdoel

Taal verkennen

- De leerling oefent het herkennen en gebruiken van homoniemen en homofonen.

Lesvoorbereiding

- Zet les 7 klaar op het digibord.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Hoofdstuk 7 Les 7

Taal verkennen

- Ik oefen het herkennen en gebruiken van homoniemen en homofonen.

1 Welke homofoon hoort in de zin?

Onderstreep het goede antwoord.

- Die berg is heel steil | stijl.
- Weet jij hoe je dit gerecht moet bereiden | berijden?
- Ik lust wilstof alleen rauw | roww.
- Die groene jas is van jou | jouw, toch?
- Die broek past mij niet; de pijpen zijn te ruw | nou.

2 Lees de zinnen.

- Kies bij elke zin of er homoniemen of homofonen in staan.
- In elke zin staan twee homoniemen of homofonen. Onderstreep ze.

homoniemen homofonen

- De koper kocht een kandelaar van koper.
- Tot slot van de wandeling komt u uit bij het slot.
- In de wijde omtrek is geen weide te zien.
- De graven graven diepe kullen.
- Haar haar zit vandaag in een paardenstaart.
- Wilt u mij in mei terugbellen?
- Er vliegt een bij bij de bloem.

25

3 Schrijf per zin op wat de twee homoniemen of homofonen betekenen.

koper: iemand die koopt / metaal
slot: einde / kasteel
wijde/weide: verre / weiland
graven: adellijke personen / spitten
haar: bezittelijk voornaamwoord / haren op je hoofd
mijneel: persoonlijk voornaamwoord / maand
bij: insect / voorzetsel

5 Maak zinnen met de homoniemen en vul ze in.

Maak per homoniem twee zinnen. Gebruik in elke zin een andere betekenis van het woord.

- hoofd (a kop; b leider)
 - Mijn vaders hoofd was verbrand door de zon.
 - Mijn vader is het hoofd van de afdeling.
- kussen (a hoofdkussen; b zoemen)
 - Het kussen van Stanley was van het bed gevallen.
 - Stanley ziet kussen als iets dat je doet als je getrouwd bent.
- pitten (a slapen; b meervoud van pit)
 - De zwerver ligt te pitten op een bankje in het park.
 - De zwerver gooit de pitten naar de duiven op het plein.
- schroef (a metalen staafje met ribbels; b onderdeel van een boot)
 - Ik draai een schroef in de plank.
 - De schroef draait niet meer en de boot ligt stil.
- zijde (a kant; b dunne, glanzende stof)
 - Aan die zijde van het veld staat de tribune.
 - Dit Hoogje is van zijde gemaakt.

26

4 Wat zijn de twee betekenissen van de homofonen?

Vul de betekenissen van de homofonen in en maak daarna met één van de twee betekenissen een zin.

- zij / zei pers vzw / verleden tijd van zegt.
- mauwen / mouwen geluid dat een poes maakt / delen van een kledingstuk die om de arm passen
- rat / rad knaagdier / wiel
- hij / hei pers vzw / natuurgebied met lage struikachtige planten
- hout / houd stof waaruit bomen bestaan / te persoon enkelvoud van houden

5 Maak raadsels met homoniemen.

Je kunt homoniemen uit deze les en uit les 6 gebruiken. Of je bedenkt zelf een homoniem.

Voorbeeld: Het is een feest, maar je kunt er ook mee spelen. (bal)

Meerdere antwoorden mogelijk.

Ben jij al in beweging geweest?

Wat heb je geoeftend?

27

LEERWERKSCHRIFT blz. 25 – 26 – 27

Hoofdstuk 7 Les 7

Taal verkennen

- Ik oefen het herkennen en gebruiken van homoniemen en homofonen.

1 Welke homofoon hoort in de zin?

Onderstreep het goede antwoord.

- Die berg is heel steil | stijl.
- Weet jij hoe je dit gerecht moet bereiden | berijden?
- Ik lust wilstof alleen rauw | roww.
- Die groene jas is van jou | jouw, toch?
- Die broek past mij niet; de pijpen zijn te ruw | nou.

2 Lees de zinnen.

- Kies bij elke zin of er homoniemen of homofonen in staan.
- In elke zin staan twee homoniemen of homofonen. Onderstreep ze.
- Schrijf per zin op wat de twee homoniemen of homofonen betekenen.

homoniemen homofonen

- De koper kocht een kandelaar van koper.
- Tot slot van de wandeling komt u uit bij het slot.
- In de wijde omtrek is geen weide te zien.
- De graven graven diepe kullen.
- Haar haar zit vandaag in een paardenstaart.
- Wilt u mij in mei terugbellen?
- Er vliegt een bij bij de bloem.

25

koper: iemand die koopt / metaal
slot: einde / kasteel
wijde/weide: verre / weiland
graven: adellijke personen / spitten
haar: bezittelijk voornaamwoord / haren op je hoofd
mijneel: persoonlijk voornaamwoord / maand
bij: insect / voorzetsel

5 Lees de homoniemen en hun twee betekenissen. Maak dan de zinnen af.

- hoofd:
a kop
b leider
 a Mijn vaders hoofd was verbrand door de zon.
 b Mijn vader is het hoofd van de afdeling.
- kussen:
a hoofdkussen
b zoemen
 a Het kussen van Stanley was van het bed gevallen.
 b Stanley ziet kussen als iets dat je doet als je getrouwd bent.
- pitten:
a slapen
b meervoud van pit
 a De zwerver ligt te pitten op een bankje in het park.
 b De zwerver gooit de pitten naar de duiven op het plein.
- schroef:
a metalen staafje met ribbels
b onderdeel van een boot
 a Ik draai een schroef in de plank.
 b De schroef draait niet meer en de boot ligt stil.
- zijde:
a kant
b dunne, glanzende stof
 a Aan die zijde van het veld staat de tribune.
 b Dit is van zijde gemaakt.

26

4 Welke betekenis hoort bij welk woord? Geef het woord en de betekenis dezelfde kleur.

- zij verleden tijd van zegt
zei pers vzw
rat knaagdier
rad wiel
- hij pers vzw
hei natuurgebied met lage struikachtige planten
- mauwen delen van een kledingstuk die om de arm passen
mouwen geluid dat een poes maakt
- hout te persoon enkelvoud van werkwoord houden
houd stof waaruit bomen bestaan

5 Maak raadsels met homoniemen.

Je kunt homoniemen uit deze les en uit les 6 gebruiken. Of je bedenkt zelf een homoniem.

Voorbeeld: Het is een feest, maar je kunt er ook mee spelen. (bal)

Meerdere antwoorden mogelijk.

Ben jij al in beweging geweest?

Wat heb je geoeftend?

27

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 25 – 26 – 27

Lesinhoud

5

Introductie

Je kunt bij deze les een instructiefilmpje inzetten.

- Ga naar het digibord en laat de leerlingen de zin lezen. Vraag welke woorden in de zin homoniemen zijn en welke homofonen. Laat hen ook de betekenis van de woorden noemen.
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Bespreek nogmaals kort het uitlegblok van les 6. Laat de leerlingen nog enkele andere voorbeelden van homoniemen en homofonen noemen. Vul dit zo nodig aan. Bijvoorbeeld: *arm, oog* (homoniemen) en *reizen/rijzen, mail/meel* (homofonen).
- Bekijk samen de opdrachten, lees ze voor en licht ze zo nodig toe.

35

Verwerking, opdrachten leerwerkschrift

Opdracht 1 De leerlingen onderstrepen van twee homofonen de homofoon die in de zin past.

Opdracht 2 De leerlingen onderstrepen in gegeven zinnen de homoniemen of homofonen, geven aan of het een homoniem of homofoon is en schrijven de betekenis op.

Opdracht 3 De leerlingen maken met gegeven homoniemen twee verschillende zinnen; één voor elke (gegeven) betekenis van het woord.

Maat Vergelijkbaar met Basis; in een overzichtelijk schema.

Opdracht 4 De leerlingen schrijven de twee verschillende betekenissen van homofonen op en maken met één van de twee betekenissen een zin.

Maat De leerlingen geven per homofoon de woorden en bijpassende betekenis dezelfde kleur.

Opdracht 5 De leerlingen maken raadsels met homoniemen.

5

Reflectie

- Bespreek opdracht 2 met behulp van het digibord. Weten de leerlingen nu goed wat het verschil is tussen homoniemen en homofonen? Laat tot slot enkele leerlingen die opdracht 5 gemaakt hebben, een raadsel voorlezen. Raden de andere leerlingen welk homoniem bedoeld wordt?
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Transfer

Homoniem en homofoon

Activeer de voorkennis: weten de leerlingen nog wat homoniemen en homofonen zijn? Waarom is het handig om dit te weten?

- Homoniemen hebben een verschillende betekenis, dus is het belangrijk in een leestekst de juiste betekenis te kiezen in het (digitale) woordenboek; anders begrijp je de tekst niet goed.
- Homofonen klinken hetzelfde maar schrijf je vaak anders, dus let je vooral op je spelling als je een homofoon schrijft. Bij welke woorden let je extra goed op? (Bij vervoegingen van werkwoorden die met be-, ge-, ver-, her- en ont- beginnen.)

Weten de leerlingen nog wat er bij de tip in het uitlegblok stond over een tekst in Word maken en het gebruik van de spellingcontrole? (Een fout gespeld woord dat een homofoon is, wordt niet door de spellingcontrole als fout herkend.) Stimuleer de leerlingen om bij werkwoorden die beginnen met be-, ge-, ver-, her- en ont- steeds extra goed op te letten en de werkwoordregels toe te passen.

Extra instructie / differentiatie

Opdracht 1 tot en met 4

Dyslexie

Laat de leerlingen deze opdrachten mondeling doen. Of laat de leerlingen samenwerken met een taalsterke leerling. Deze kan de zinnen opschrijven.

Opdracht 4

Taalsterk

Laat de leerlingen met beide betekenissen van de homofonen een zin maken.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 4

De leerlingen schrijven eerst allebei individueel de verschillende betekenissen van de homofonen op. Vervolgens bespreken ze hun antwoorden met elkaar en passen de antwoorden indien nodig aan. Daarna maakt de ene leerling een zin met de ene betekenis en de andere leerling met de andere betekenis. Indien nodig corrigeren ze elkaar hierbij.

Compactroute

Opdracht 2 en 3.

Bewegend leren

Bied de leerlingen een bewegingsactiviteit aan. Deze activiteiten staan in de cockpit.

H7 Les 8

Schrijven

Leerdoel

Schrijven

- De leerling leert hoe hij een recensie schrijft.

Lesvoorbereiding

- Zet les 8 klaar op het digibord.
- Zoek enkele recensies van kunstwerken en/of gebouwen in kranten of op internet.
- Combinatiegroep: print de start- en afsluitopdracht bij deze les.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- enkele recensies van kunstwerken en/of gebouwen uit kranten of van internet
- combinatiegroep: printblad Start- en afsluitopdracht

Hoofdstuk 7

Les 8

Schrijven

• Ik leer hoe ik een recensie schrijf.

Hier schrijf je de kop. In de kop staat in ieder geval waarover je een recensie schrijft. Je kunt in de kop ook al kort je mening zetten.

In de **inleiding** van de recensie schrijf je waar de recensie over gaat. Je geeft alleen informatie en nog niet je mening. Eerst beschrijft Jolanda het kunstwerk.

In de **leem** vertel je wat je nog meer weet. Ook geef je je mening. Hier vertelt Jolanda wat ze nog meer weet over het kunstwerk. Ook schrijft ze wat ze het meest bijzonder vindt aan het kunstwerk en waarom.

In het **slet** van de recensie schrijf je de conclusie: het eindoordeel. Ten slotte sluit Jolanda af met een conclusie over het kunstwerk.

1 Bekijk de recensie.

5 Beantwoord de vragen.

1 Vind je dat Jolanda een duidelijke beschrijving geeft? Waarom wel of niet?

Meerdere antwoorden mogelijk.

Bijvoorbeeld:

Ja. Als je het kunstwerk niet kent, weet je door de beschrijving toch hoe het eruitziet.

2 Kan Jolanda veel vertellen over de maker van het kunstwerk? Waarom wel of niet?

Nee, want ze weet niet wie het is. De kunstenaar wil anoniem blijven.

3 Wat vindt Jolanda het meest bijzonder aan het kunstwerk? Welke argumenten geeft ze daarvoor?

Overdag is het heel saai, maar in het donker lijkt het kunstwerk tot leven te komen. Het plein wordt een veel fijnere plek door het mooie rode licht. De zwerende lichtjes zijn heel apart.

4 Vind je dat Jolanda's taalgebruik de lezer enthousiast maakt? Waarom wel of niet?

Meerdere antwoorden mogelijk.

Bijvoorbeeld:

Ja. Ze gebruikt uitroepstekens en woorden als supermooi en heel cool.

5 Wat is Jolanda's conclusie over het kunstwerk?

Ze vindt het heel cool, ze vindt dat het de stad veel fijner maakt en ze hoopt dat het voor altijd zal blijven staan.

6 De kop ontbreekt boven Jolanda's recensie. Lees eerst de informatie over de kop. Bedenk dan een kop die goed bij haar recensie past. Vul de kop in boven de recensie.

6 Wat vind jij van het kunstwerk?

1 Vind je het mooi of niet?

2 Vul je mening en je argumenten in.

Meerdere antwoorden mogelijk.

7 Bedenk een negatieve reactie.

Een inwoner van Amsterdam vindt het kunstwerk juist heel lelijk. Hij belt met radio Amerom en mag in de uitzending zijn mening geven. Wat zegt hij?

Meerdere antwoorden mogelijk.

Lesinhoud

20

Introductie

- Herinner de leerlingen aan het verhaal van les 1. Weten ze nog waardoor de inwoners van Amerstad in extase waren? (Er was een kunstwerk op het stadsplein geplaatst.)
- Vertel de leerlingen dat ze in deze les een recensie gaan lezen die Jolanda uit Amerstad over dit kunstwerk heeft geschreven.
- Ga naar het digibord en bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

Opdracht 1 Bekijk de recensie samen met de leerlingen.

Opdracht 2 Maak samen met de leerlingen de oriënterende vragen. Herinner hen eraan dat ze in groep 7 een recensie hebben geschreven over een boek.

- Laat de leerlingen de recensies zien die je hebt uitgekozen. Lees de beste/ duidelijkste (gedeeltelijk) voor. Wat is de mening van de schrijver?
- Geef aan dat als je een positieve recensie wilt schrijven, het belangrijk is om woorden en zinnen te gebruiken die de lezer enthousiast maken. Je moet het object van je recensie eerst goed beschrijven. Vervolgens kun je de lezer met enthousiast taalgebruik aanraden om het kunstwerk of het gebouw ook te gaan zien.
- Doe de oefening(en).
- Bekijk samen de opdrachten, lees ze voor en licht ze zo nodig toe.

20

Verwerking

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 3 De leerlingen lezen de recensie van Jolanda.

Opdracht 4 De leerlingen beantwoorden de vragen waar Jolanda een recensie over heeft geschreven en waar deze recensie zou kunnen staan.

Opdracht 5 De leerlingen beantwoorden vragen en geven hun mening over de recensie.

Opdracht 6 De leerlingen geven hun eigen mening over het kunstwerk en beargumenteren deze.

Opdracht 7 De leerlingen schrijven de reactie op van iemand die het kunstwerk (in tegenstelling tot Jolanda) helemaal niet mooi vindt.

5

Reflectie

- Bespreek opdracht 5 en 6 met behulp van het digibord. Inventariseer bij opdracht 6 welke leerlingen het kunstwerk mooi vinden en welke niet. Welke mening heeft de meerderheid?

Extra instructie / differentiatie

Instructie

Taalsterk

Laat de leerlingen de overgebleven recensies lezen. Laat hen ook van deze recensies de mening en de argumenten van de schrijver noteren.

Opdracht 3

Dyslexie

Laat de leerlingen samenwerken met een taalsterke leerling. Deze kan de recensie van Jolanda voorlezen.

Opdracht 4

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

Laat de leerlingen samenwerken met een taalsterke leerling. Deze kan de antwoorden opschrijven.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 4

Beide leerlingen lezen voor zichzelf de vragen en nemen even denktijd om hun mening te kunnen vormen. Leerling 1 leest vraag 1 voor. Leerling 2 geeft antwoord met daarbij ook goede argumenten. Kan leerling 1 nog aanvullen? Samen bepalen ze wat ze opschrijven. Dan wisselen van rol voor de volgende vraag.

Compactroute

Opdracht 1 tot en met 4.

Combinatiegroep

Startopdracht combinatiegroep

De leerlingen geven aan wat hun lievelingsboek en -film is en of ze een mooi kunstwerk of gebouw kennen. Over een van de antwoorden geven ze vervolgens wat meer informatie.

Afsluitopdracht combinatiegroep

De leerlingen bedenken een kunstwerk voor op het schoolplein.

H7 Les 9

Schrijven

Leerdoel

Schrijven

- De leerling oefent het schrijven van een recensie.

Lesvoorbereiding

- Zet les 9 klaar op het digibord.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- (eventueel) foto's van kunstwerken of gebouwen uit de plaats waar de school staat

Hoofdstuk 7
Les 9

Schrijven
• Ik oefen het schrijven van een recensie.

Eerst beschrijf je het object (film, boek, toneelvoorstelling, kunstwerk, tentoonstelling, gebouw of iets anders).

Daarna vertel je wat je nog meer weet over het object.

Ten slotte geef je je mening over het object. Je sluit af met een conclusie.

1 Kies een geschikt object voor een recensie.
Je gaat een recensie schrijven over een kunstwerk of een gebouw. Kies een geschikt object en maak de zinnen af.
Meerdere antwoorden mogelijk.

2 Schrijf de inleiding.
1 In de inleiding vertel je over welk object je het gaat hebben en geef je er een korte beschrijving van.
2 Schrijf de inleiding in het klad.
Meerdere antwoorden mogelijk.

3 Schrijf de kern.
1 In de kern vertel je wat je nog meer weet over het object. Je noemt bijvoorbeeld de naam van de kunstenaar of de architect en wat er volgens jou bijzonder is aan het object.
2 Schrijf de kern in het klad.
Meerdere antwoorden mogelijk.

4 Schrijf het slot.
In het slot geef je je mening over het object. Geef ook je argumenten. Je sluit af met een conclusie. Schrijf het slot in het klad.
Meerdere antwoorden mogelijk.

5 Nu je je conclusie helder hebt, kun je de kop bedenken.
Schrijf je kop in klad.

6 Lees je recensie in klad na. Verbeter hem als dat nodig is.
Zet een kruisje als het in orde is.
1 Heb je het object duidelijk beschreven? ☐
2 Heb je je mening duidelijk opgeschreven? ☐
3 Heb je een pakkende kop boven je recensie geschreven? ☐
En wordt het object erin genoemd? ☐
4 Zijn de zinnen goed en zonder spelfouten geschreven? ☐
5 Staan er op de goede plek hoofdletters, punten en komma's? ☐
6 Vraag een klasgenoot de recensie te lezen. Zet hij nog dingen die verbeterd moeten worden? ☐ Verbeter ze.
7 Schrijf eerst je kop bovenaan, in een wat grotere letter. Je kunt de letters eventueel dikker maken en/of een andere kleur geven.
8 Schrijf nu je recensie in het net aan het begin van les 9.

7 Aan je een korte reactie op je recensie bedenken?
Iemand heeft jouw recensie gelezen en heeft naar aanleiding daarvan besloten het kunstwerk of gebouw nu gaan bekijken. Deze persoon schrijft jou nu een korte reactie. Je mag kiezen of hij het met je eens is of niet.
Meerdere antwoorden mogelijk.

LEERWERKSCHRIFT blz. 32 – 33 – 34 – 35

Hoofdstuk 7
Les 9

Schrijven
• Ik oefen het schrijven van een recensie.

Eerst beschrijf je het object (film, boek, toneelvoorstelling, kunstwerk, tentoonstelling, gebouw of iets anders).

Daarna vertel je wat je nog meer weet over het object.

Ten slotte geef je je mening over het object. Je sluit af met een conclusie.

1 Kies een geschikt object voor een recensie.
Je gaat een recensie schrijven over een kunstwerk of een gebouw. Kies een geschikt object en maak de zinnen af.
1 Ik ga een recensie schrijven over
Meerdere antwoorden mogelijk.
2 Ik heb voor dit object gekozen, omdat

2 Schrijf de inleiding.
1 In de inleiding vertel je over welk object je het gaat hebben. Ook geef je een korte beschrijving. Begin met de plek waar het kunstwerk of het gebouw staat.
2 Schrijf de inleiding in het klad.
Voorbeeld: Op het plein bij de Grote Kerk staat ... Het is ...
Meerdere antwoorden mogelijk.

3 Schrijf de kern.
In de kern vertel je wat je nog meer weet over het object. Gebruik hiervoor het antwoord op de volgende vragen. Schrijf de kern in het klad.
1 Wat is de naam van de kunstenaar of de architect?
2 Wat is er volgens jou bijzonder aan het object?
Meerdere antwoorden mogelijk.

4 Schrijf het slot.
In het slot geef je je mening over het object. Je sluit af met een conclusie. Schrijf het in het klad.
Ik vind
Meerdere antwoorden mogelijk.

5 Nu je je conclusie helder hebt, kun je de kop bedenken.
Schrijf je kop in klad.

6 Lees je recensie in klad na. Verbeter hem als dat nodig is.
Zet een kruisje als het in orde is.
1 Heb je het object duidelijk beschreven? ☐
2 Heb je je mening duidelijk opgeschreven? ☐
3 Heb je een pakkende kop boven je recensie geschreven? ☐
En wordt het object erin genoemd? ☐
4 Zijn de zinnen goed en zonder spelfouten geschreven? ☐
5 Staan er op de goede plek hoofdletters, punten en komma's? ☐
6 Vraag een klasgenoot de recensie te lezen. Zet hij nog dingen die verbeterd moeten worden? ☐ Verbeter ze.
7 Schrijf eerst je kop bovenaan, in een wat grotere letter. Je kunt de letters eventueel dikker maken en/of een andere kleur geven.
8 Schrijf nu je recensie in het net aan het begin van les 9.

7 Maak de reactie af.
Iemand las jouw recensie. Hij is het niet met je eens. Hij stuurt een reactie naar de krant. Geef ten minste twee argumenten waarom hij het niet met je eens is.
Ik ben het niet eens met de recensie over
Ik vind

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 32 – 33 – 34

Lesinhoud

5

Introductie

Je kunt bij deze les een instructiefilmpje inzetten.

- Herinner de leerlingen aan de vorige les. Je hebt toen recensies laten zien en ze hebben de recensie van Jolanda over het kunstwerk in Amerstad gelezen. Vertel dat ze in deze les zelf een recensie gaan schrijven. Weten de leerlingen nog wat voor taal je kunt gebruiken in zo'n recensie? (Eerst woorden en zinnen die een duidelijke beschrijving geven van het object, daarna woorden en zinnen die de lezer enthousiast maken, of juist niet.)
- Ga naar het digibord en bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Doe de oefening(en). De leerlingen maken de zinnen af met *omdat* of *want*, en een argument. Laat hierbij enthousiasmerende taal gebruiken.
- Bekijk samen de opdrachten, lees ze voor en licht ze zo nodig toe.
- De leerlingen schrijven een recensie over een kunstwerk of een gebouw. Als je foto's van kunstwerken of gebouwen in de buurt hebt verzameld, kun je die nu laten zien. Eventueel kun je de leerlingen een recensie laten schrijven over een boek. Je vindt hiervoor aanwijzingen op het digibord.

35

Verwerking

Opdracht 1 De leerlingen kiezen een object om een recensie over te schrijven en geven aan waarom ze dit object gekozen hebben.

Maat Vergelijkbaar met Basis, met hulpvragen.

Opdracht 2 De leerlingen schrijven een kladversie van de inleiding op.

Maat Vergelijkbaar met Basis, met voorbeeld.

Opdracht 3 De leerlingen schrijven een kladversie van de kern op.

Maat Vergelijkbaar met Basis, met hulpvragen.

Opdracht 4 De leerlingen schrijven een kladversie van het slot op.

Maat Vergelijkbaar met Basis, met gegeven startzin.

Opdracht 5 De leerlingen schrijven een kop voor hun recensie.

Opdracht 6 De leerlingen lezen hun recensie na, vinken de checklist af en verbeteren de recensie indien nodig. Daarna schrijven ze hun recensie in het leerwerkschrift.

Opdracht 7 De leerlingen schrijven een reactie op hun eigen recensie.

Maat Vergelijkbaar met Basis, met invulvragen.

5

Reflectie

- Bespreek opdracht 6 met behulp van het digibord. Laat enkele leerlingen hun recensie voorlezen. Hebben ze het object en hun mening duidelijk beschreven? Hebben ze enthousiasmerende woorden en zinnen gebruikt?
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Opdracht 2 tot en met 5

Taalsterk

Laat de leerlingen twee recensies schrijven: één over een kunstwerk en één over een gebouw. Eventueel kan de tweede recensie negatief zijn. Bij de tweede recensie kunnen ze het schrijven in klad waarschijnlijk overslaan.

Dyslexie

Laat de leerlingen samenwerken met een taalsterke leerling. De taalsterke leerling schrijft de recensie van de dyslectische leerling op.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 1

De leerlingen brainstormen samen over een geschikt object voor een recensie. Ze verzinnen in snel tempo ideeën en borduren eventueel voort op elkaars ideeën.

Opdracht 2 tot en met 6

De leerlingen brainstormen samen over wat ze in de inleiding, de kern en het slot van de recensie willen schrijven. Ook bedenken ze samen woorden en zinnen die de lezer enthousiast maken. Vervolgens schrijven ze allebei individueel de recensie. Tot slot controleren ze bij opdracht 6 elkaars recensie.

Transfer

Recensie schrijven

Herinner de leerlingen aan wat ze in les 8 en in deze les hebben geleerd over recensies schrijven. Inventariseer samen situaties waarin ze een recensie schrijven. Aan de orde kan komen: als ze een boekverslag moeten maken (in het vervolgonderwijs); als ze binnen een kunstproject een recensie over een bepaald kunstwerk moeten schrijven. Maak duidelijk dat de kennis over de opbouw (inleiding, kern en slot) voor het schrijven van veel tekstsoorten bruikbaar is, zoals bij het maken van een werkstuk, het schrijven van een blog, een (officiële) e-mail of sollicitatiebrief.

Compactroute

Opdracht 1 tot en met 5.

Leerdoelen

Ik kan dit nog

- De leerling herhaalt het herkennen en gebruiken van leestekens uit blok 2.

Ik kan dit nu

- De leerling herhaalt het herkennen en gebruiken van homoniemen en homofonen.

Lesvoorbereiding

- Print voor iedere leerling het scoreblad
Taal verkennen of gebruik het groeischrift.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- groeischrift of scoreblad Taal verkennen

Ontwerpend en onderzoekend leren

Werk je met de projectmap, dan kun je deze les vervangen door stap 2 van project 4.

Hoofdstuk 7
Les 10

Taal verkennen

Dit kan ik nog

- Ik herhaal het herkennen en gebruiken van leestekens uit blok 2.

Dit kan ik nu

- Ik herhaal het herkennen en gebruiken van homoniemen en homofonen.

5 De dokter zegt dat ik deze pillen drie keer per dag in moet nemen.
De dokter zegt: 'Je moet deze pillen drie keer per dag innemen.'

3 Zet van alle zelfstandige naamwoorden het afbreektreepje op de goede plaats.
Vul de woorden met het afbreektreepje in.

Doe het zo: kap-per

De kapper knipt heel veel klanten. kap-per + klan-ten

De buurvrouw draagt een poncho. buur-vrouw + pon-cho

In deze winkel kocht ik een prachtige hanger. win-ke-l + han-ger

De leerling draagt een heel zware rugzak. leer-ling + rug-zak

We liepen over een smalle richel langs het ravijn. ri-chel + ra-vijn

Dit kan ik nu

1 Welke homoniemen of homofonen passen in de zinnen?
Schrijf de woorden in de zin. Onderstreep of het homoniemen of homofonen zijn.
Let op: je houdt twee antwoorden over.

Kies uit: verveelt / verveeld / eis / is / zijde / zijde / jou / jou / betekent / betekend / koper / koper / bal / bal / hart / hart / maal / maal / gerecht / gerecht / mee / mee / mail

1 Tijdens het bal vloog er een bal door het raam. homofonen | homoniemen

2 Dat heeft niet betekend dat jij niets voor mij betekent. homofonen | homoniemen

3 Aan deze zijde ziet u een jurk van zijde. homofonen | homoniemen

4 Heeft je zusje zich gisteren verveeld of verveelt je broer zich nu? homofonen | homoniemen

5 Mijn hart klopt na het sporten heel hard. homofonen | homoniemen

6 Welk gerecht eet de verdachte voor hij naar het gerecht wordt gebracht? homofonen | homoniemen

36

37

38

38

LEERWERKSCHRIFT EN LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 36 – 37 – 38 / blz. 35 – 36 – 37

Lesinhoud

5

Introductie

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en). Ga na of de leerlingen het verschil tussen homoniemen en homofonen nog kennen.
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie

- Bespreek hoe de opdrachten gemaakt moeten worden, maar ga niet in op de inhoud. De leerlingen maken zelfstandig de test.

35

Verwerking

Dit kan ik nog

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 1 De leerlingen schrijven hoofdletters en leestekens op de goede plaats.

Opdracht 2 De leerlingen schrijven de zinnen in de directe rede, met juist gebruik van leestekens.

Opdracht 3 De leerlingen zetten het afbreekstreepje op de goede plaats.

Dit kan ik al

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 1 De leerlingen schrijven de gegeven homoniemen en homofonen in de zinnen. Ze onderstrepen of het hier homoniemen of homofonen betreft.

Opdracht 2 De leerlingen onderstrepen de passende homofoon in de zin.

Opdracht 3 De leerlingen schrijven de betekenis op van een homoniem in de zin en de andere betekenis van dit homoniem.

5

Reflectie

- Bespreek de opdrachten met behulp van het digibord. Laat de leerlingen de resultaten invullen in het groeischrift of op het scoreblad Taal verkennen. Laat ze de grafiek bijwerken, zodat ze hun vorderingen kunnen zien.

Extra instructie / differentiatie

Taal verkennen Pitstop

Dyslexie

Geef dyslectische leerlingen meer tijd.

Eventueel kunnen ze de test in een andere ruimte maken.

Compactroute

Alle opdrachten.